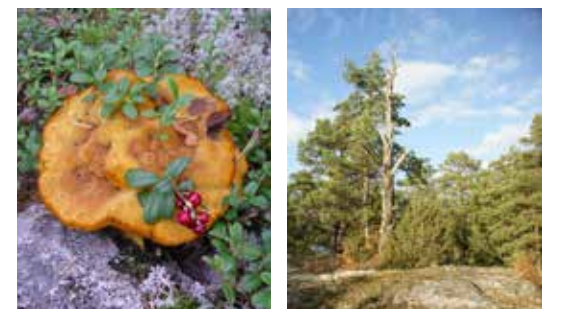

Turingeleden

Välkommen till Bolbyns hagar

Bolbyns hagar ligger invid sjön Turingens sydöstra del. På andra sidan sjön Turingen, alltså på sjöns västra sida ligger rekreativområdet Brygghusviken. Områdena förenas där Turingeleden börjar, vidare genom det promenadstråk som leder ut mot Brygghusviken.

Under 2012 inventerades Vidbynäsområdets natur, kultur och markanvändningshistoria. Därefter har kommunen genomfört en del aktiva åtgärder i området för att tillgängliggöra naturen och öka den biologiska mångfalden.

Bolbyn – en strategisk plats

För cirka 5 000 år sedan kom människan till Turinge socken för att bosätta sig, bland annat här i Vidbynäs. Landskapet såg då annorlunda ut med betydligt mer vatten. Tallhällmarkerna var uddar och öar och det som är åkermark idag lag under vatten som grunda vikar.

Allt eftersom landhöjningen gjorde att marken höjdes kunde nya landområden tas i bruk för bete och åker. Med närhet till sjön Turingen, Turingean och Malaren har området varit en strategisk plats att bo på.

Ater betar får i Bolbyns hagar.

I området hittar vi spår från människor så som husterasser, gravfält, enskilda gravar, röjningsrösen, skatvstenshögar, offerkålar och mycket annat. Flera av dessa är från järnåldern. Mer sentida lämningar är små åkerplättar som tagits upp och rester av taggtråd.

Restaurering av Bolbyns hagar

Genom rationalisering under 1800- och 1900-talen samt avvecklandet av betesdriften på Vidbynäs gård under 1900-talet, upp-hörde hävden på ängar och betesbackar. De flesta ängar plöjdes till åkermark och några planterades igen med granskog.

Betesbackarna i området växte igen med lövskog. Ett litet undantag från denna utveckling var dock den lilla magra mineraltorräng som förblev relativt intakt. Ången hittar ni i det nordöstra hörnet av det inhägnade området.

Här växer fortfarande arter som backtimjan, backklöver, gulmåra, backnejlika, brudbröd, gullklöver, ängsvädd och många andra fina karlväxter.

Nu när Bolbyns cirka 20 hektar har röjts, gallrats, avverkats och plockhuggets för att skapa ett varierat och mer öppet landskap kommer mineraltorrängen fungera som en kärna varifrån arter kan sprida sig över området.

I området ligger det kvar material från gallringsarbetet. Det som kan se ut som slarvigt kvarlämnat skräp med buskar, träd och andra växter är ett medvetet val. De busk- och trädresten som lämnats kvar behövs för att bibehålla den biologiska mångfalden.

De höga trädstubbarna, som är flera meter höga, fungerar som mat och hem för insekter och vedlevande svampar. Död ved, både liggande och stående, som lämnas kvar är viktiga för skogens ekosystem eftersom de blir livsmiljöer för olika arter.

Turingeleden

Turingeleden sträcker sig längs sjön Turingens sydöstra sida. Leden börjar nära strandkanten intill Vidbynäs Gård och fortsätter genom Vidbynässkogarnas berg och dalgångar. Den korta slingan på 1,7 km leder dig runt Bolbyns hagar. Hela Turingeleden är 3,8 km och erbjuder vissa sträckor av tuffare terräng samt en vacker utsiktsplats. Leden går på en stig som till stor del är på ojämnt underlag och ibland smal.

Vid leden finns tre anordnade grillplatser med vedförråd och som har fin utsikt över sjön, två av dessa har även vindskydd. Den första grillplatsen när du redan efter cirka 400 meter, de övriga ligger strax därefter. Flera naturliga uddar finns att rasta på längs leden och längre norrut en fin badkubbe. På flera hållmarker finns också utsiktspunkter över sjön. Vid ledens nordligaste punkt finns en utsiktsplats, som du när genom att följa den markerade leden.

Turingeledens första uppbyggnad genomfördes under 2015–2016. Under 2018 byggdes två vindskydd. Arbetet med dessa utfördes av ungdomar som genom ståtligt bidrag fått sommarjobb i Nykvarns kommun.

Utmed leden finns två vindskydd med grillplatser. Dessa ligger intill sjön.

Vidbynäs gård

Moderbyn till det nutida Vidbynäs omnämns första gången som Viby år 1291. Under 1600-talet omnämns två av gårdarna i Vidbynäs som "Landbohemman", ett av dessa blir senare säteri. På en karta från 1701 benämns gården som "Sätessgården Videby". Namnet Vidbynäs verkar användas första gången 1725.

I en beskrivning anges att gården är "elliest belägen på en högd eller berg och hafver en härlig situation omgiven med enger, siö och vacker löfskog". Kanske var säteriets storhetstid under 1800-talet. Då hade gården djurplatser i ladugårdshuset för 126 fäkreuter, oxar och kor och dessutom platser för 180 får.

Vi kan förstå att landskapet här i Bolbyns hagar så som många andra delar av vår region hade ett helt annat landskap än det vi ser idag. Den lilla mineraltorräng på en halv hektar som finns kvar i området är endast en spillra av ett tidigare vidsträckt och öppet landskap. Så också är den biologiska mångfalden endast en spillra av ett tidigare hävdat landskap. Efter rationaliseringen av jord- och skogsbruket förändrades dåtidens landskap. Miljön rik på växter och djur blev artfattig och vissa arter försvann helt.

Tryckt maj 2019

Mer information om Turingeleden finns på www.nykvarn.se

Välkommen till Nykvarns kommun och Turingeleden

Turingeleden är en 3,8 km vandringsled längs sjön Turingens södra sida i Nykvarn. Leden är märkt med orange markering. Bolbyns slingan, som är 1,7 km, är blåmarkerad. Promenadstråket ut till Brygghusviken som är 1,7 km är märkt med grön markering. Parkeringsmöjligheter finns vid Vidbynäs Golf.

Tänk på att ta med ditt skräp hem från naturen. Det finns inga sopkärl utmed leden.

Nykvarns kommun förvaltar Turingeleden
Telefon 08-555 010 00 | kommun@nykvarn.se

Välkommen till Turingeleden

TECKENFÖRKLARING

- Information
- Sevärdhet / Gravfält
- Parkering
- Grillplats / Vindskydd / Utsiktsplats
- Turingeleden, 3,8 km lång
- Bolbynslingen, 1,7 km lång
- Brygghusviken, 1,7 km lång

Turingen

Sjön Turingen ingår i ett spännande vattensystem. I söder ligger sjön Yngern som är av riksintresse för naturvården, den förbinds med Turingen genom Turingeån. I norr har sjön sitt utlopp direkt ut i Sundsörsviken i Mälaren.

Till utseende är Turingen en typisk mellansvensk sprickdalssjö. Längs stränderna finns både kraftiga höjdparter med berg i dagen som stupar brant mot sjön och mjukare stränder.

Turingen är viktig för ortsbornas fritid och rekreation. I sjön finns det gott om fisk, både mört, abborre, gädda och braxen. Fisken är tyvärr oätlig sedan många år tillbaka på grund av de höga kvicksilverhalterna. Den kvicksilversanering som gjordes av sjön Turingen mellan år 1995–2003 slutfördes genom att täcka cirka 80% av sjöns bottenyta med ett konstgjort sediment, en gel. Projektet syftade till att sänka kvicksilverhalterna i sjön så att t.ex. fisk som idag är oätlig på sikt återigen ska gå att äta. Mer om projektet finns att läsa på kommunens hemsida.

